Jeg kan *bruke tekster på jobben*

”Faglige dypdykk” Vox-konferansen 2007

Kaja Winsnes, Vox

Lokale krav til kommunikasjon

”Utform ditt bidrag til samtalen slik som det er påkrevd på det enkelte stadium ut fra det aksepterte formålet eller retningen med den språklige utvekslingen du er engasjert i”

(Grice 1989:26-27, Svennevigs oversettelse)

Hva forventes på den aktuelle arbeidsplassen?

I tillegg til språklige utfordringer..

- Når man ikke kjenner den nye kulturen eller språkkulturen100% blir en del valg vanskeligere -

- Hva bestemmer
  - Hvilken informasjon som er viktigst nå?
  - Hvor mye man bør underbygge det man skriver?
  - Krav til språklige korrekthet?
  - Om hensyn til høflighet og formaliteter vs. å være tydelig og informativ er viktigst nå?

- Mottakers kunnskap? Autoritet? Nærhet?
- Mediets konvensjoner? Teksttypens konvensjoner?
- Konteksten teksten leses i? Skrives i?

Fagkunnskap, erfaring og forståelig norsk- men

- Forskjellige konvensjoner for oppbygning av muntlig vs skriftlig rapport/beskjed
- Å kunne uttrykke seg slik at det forstås utenfor kontekst
- Å kunne gjøre seg forstått når mottaker ikke er der fysisk til å be om oppklaring
- Vi bruker annen syntaks og annet vokabular når vi uttrykker oss skriftlig

Hvordan arbeidsplassen kan utnyttes til lese og skrivetrening

- Motiverende
- Kunne ta i bruk nyervervede kunnskaper umiddelbart
- Man kan lære det man trenger, også når dette er uvanlig
- Lettere å ikke miste tråden i lesingen
  - Bakgrunnskunnskap kan veie opp for språkmangler
  - Den fysiske konteksten kan gi støtte
  - Kollegaer å få hjelp av
  - Man kjenner mottaker og hva denne trenger

Samarbeid mellom lærer og arbeidsplass

- Bruk av kollegaer og nærmeste ledere
  - Mentorer mellom undervisningsøktene
  - Ressurspersoner i undervisningen
- Korrigere lærerens idé om lokale krav til kommunikasjon
- Forpliktende og utdannende for ledelsen å være med å velge ut sentrale tekster og hva som forventes at brukeren skal gjøre med dem

Lengre teksters informasjonsrekkefølge

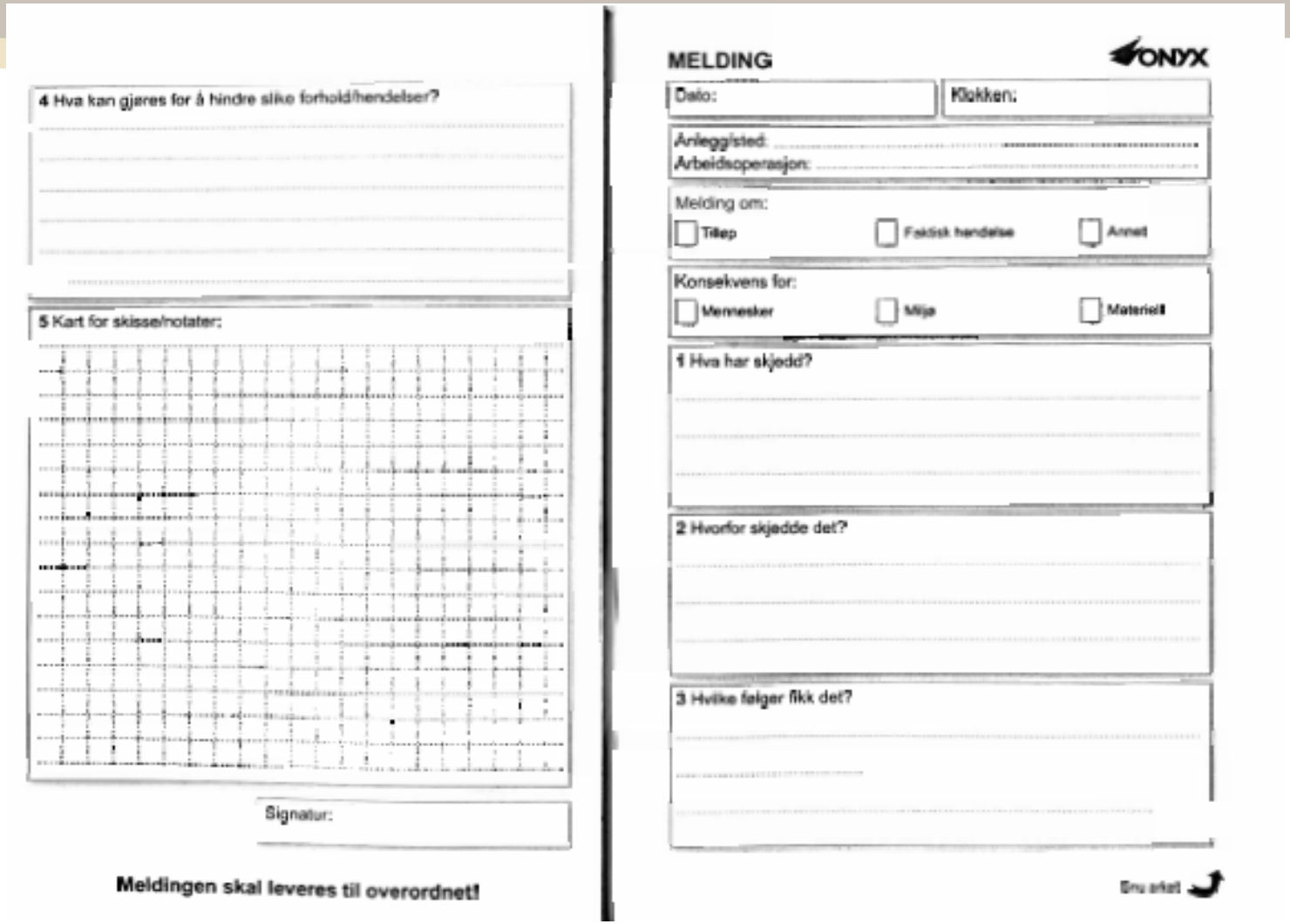
- fortellende
- gjengivende
- beskrivende
- instruerende
- utredende
- argumenterende
- forklarende

I tillegg form og vokabular bestemt av fag og arbeidsplass (Kuyumcu 2004)

- Hvilke lese- og skriveoppgaver har en
  - taxi-sjåfør?
  - En hjelpepleier?
  - En renholdsassistent?
  - Fabrikkarbeider?
- Hva forventes det at de skal gjøre ut fra de ulike tekstene de møter? Hva er poenget med det de skriver?

- Er det noen teksttyper som går igjen i ulike sammenhenger og med ulikt innhold? Men lik struktur og vokabular?

På Veolia rapporterte de slik:

4 Hva kan gjøres for å hindre slike forhold/hendelser?

5 Kart for skisse/notater:

Signatur:

Meldingen skal leveres til overordnet!

MELDING

ONYX

Dato: Klokken:

Anlegg/sted:
Arbeidsoperasjon:

Melding om:
Tilløp Faktisk hendelse Annet

Konsekvens for:
Mennesker Miljø Materiell

1 Hva har skjedd?

2 Hvorfor skjedde det?

3 Hvilke følger fikk det?

Snu arket

”Jeg kan” til korte rapporter

- Jeg kan finne fram til hvor jeg skal sette kryss
- Jeg vet hva jeg skal prioritere å rapportere
- Jeg kan ordene jeg trenger for å rapportere skriftlig det jeg oftest må rapportere.
- Jeg vet hvem jeg skal levere rapporten til

Lærer og Agder Taxi ble enige om:

Hva må jeg kunne lese?

- kurshefte
- skjemaer
- taxameterdisplay
- kart , stedsnavn

Hva må jeg kunne skrive?

- notere beskjeder ,
- fylle ut skjemaer

samkjøring

selvfølelse

selvrespekt

selvstendig næringsdrivende

sentralbord

service

sikkerhet , pant

sikkerhetsstandard

sikre , bilbelte

sjåførdisplay

skift

skiftslutt

sone , område

sonenummer , hvert område har et nummer

sperret , - om kredittkort , kan ikke brukes

sperreliste

ta hånd om , hjelpe

takst , pris på tur

takstdisplay ,

Vanskelig for lærer å vite hva som kreves

11.4. SYKETRANSPORT UTEN REKVISISJON.

lurtevinger

Leses i taxameterkvitteringen

antall kjørte kilometer

dato

klokkeslett

taximannen

beløp egenandel

FOLKETRYGDEN

Syketransport - regning
(Gjelder transport med drosje e.l.)

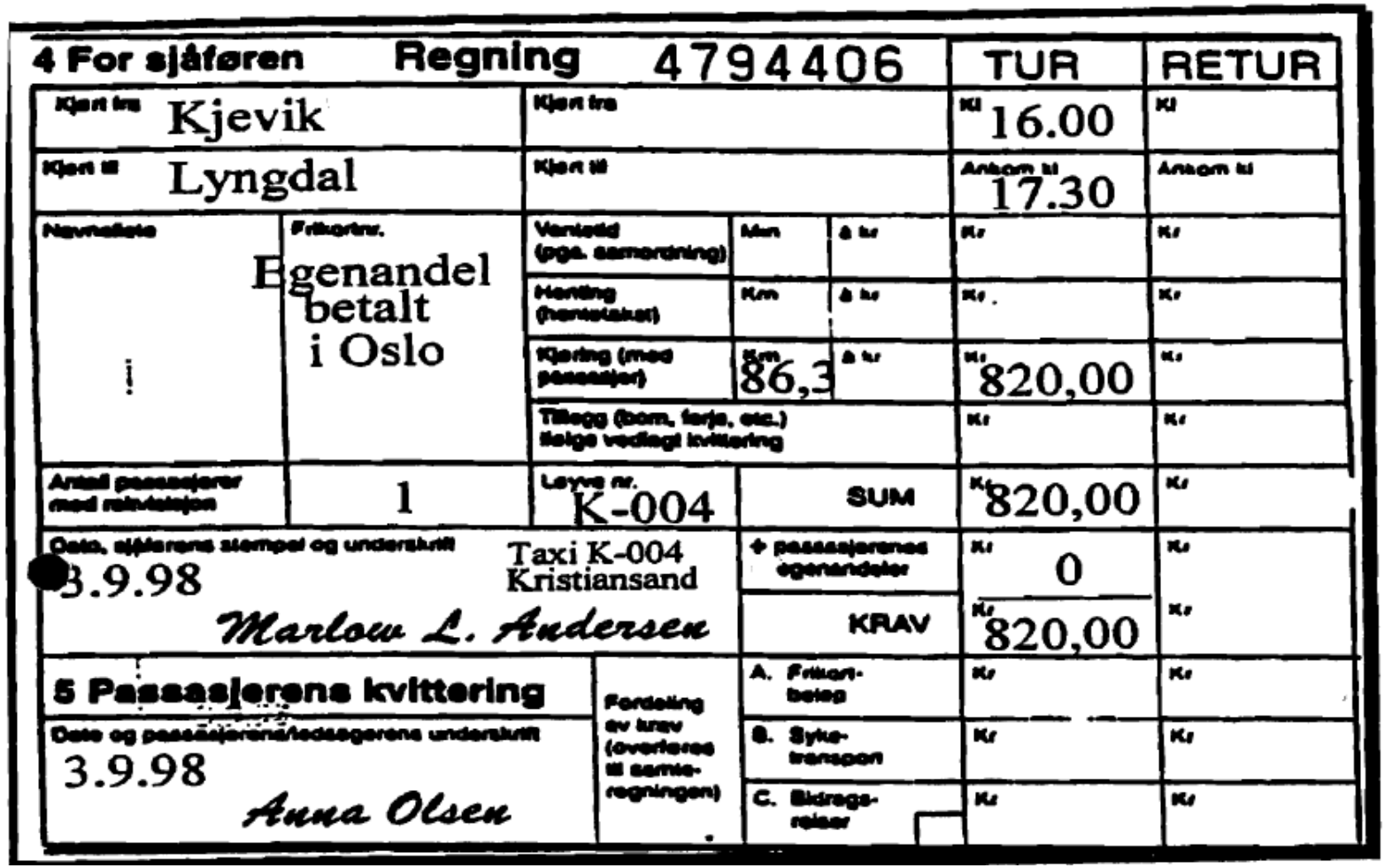
For sjåføren

Passasjørens etternavn, fornavn				Fødselsdato
Adresse				Bokommune (ev. land)
Løyve nr.	Kjørt fra			Kl
	Kjørt til			Ankom kl
Dato, sjåførens stempel og underskrift	Henting (rentetakst)	Km	à kr	Kr
	Kjøring (med passasjer)	Km	à kr	Kr
	Tillegg (bom, ferje, etc.) ifølge vedlagt kvittering			Kr
Merknader			Sum	Kr

Passasjører som ikke har gyldig syketransportrekvisisjon (RTV-blankett 2.32), må selv betale det turen koster. Sjåfører som har skysskafferavtale med trygdekontoret, plikter å følge folketrygdens bestemmelser om samordning av syketransport.

RTV-blankett 2.34 Bokmål Fastsatt 6.85 Endret 2.95

Dette likner ikke på vanlig rapport

4 For sjåføren	Regning 4794406				TUR	RETUR
Kjørt fra: Kjevik	Kjørt fra				kl 16.00	kl
Kjørt til: Lyngdal	Kjørt til				Ankom kl 17.30	Ankom kl
Navn/adresse:	Friskrivn.: Egenandel betalt i Oslo	Ventetid (pga. samordning)	Min	à kr	kr	kr
		Henting (henteavstand)	Km	à kr	kr	kr
		Kjøring (med passasjer)	Km 86,3	à kr	kr 820,00	kr
		Tillegg (bom, ferje, etc.) følge vedlagt kvittering			kr	kr
Antall passasjerer med rekvisisjon	1	Løyve nr. K-004	SUM		kr 820,00	kr
Dato, sjåførens stempel og underskrift: 3.9.98 Taxi K-004 Kristiansand Marlow L. Andersen			+ passasjerenes egenandeler		kr 0	kr
			KRAV		kr 820,00	kr
5 Passasjerens kvittering		Fordeling av krav (overføres til samle-regningen)	A. Friskrivningsbeløp		kr	kr
Dato og passasjerens/bestillerens underskrift: 3.9.98 Anna Olsen			B. Syketransport		kr	kr
			C. Bidragsreiser		kr	kr

”Jeg kan” til drosjenæringen

- Jeg kan slå opp i registeret i kartboka uten hjelp
- Jeg kan finne fram til steder jeg ikke har vært før gjennom å bruke kartbok og be kunden om hjelp

- Jeg kan fylle ut skjemaer for de vanligste pasientkjøringene
- Jeg vet hvor jeg kan få hjelp til å fylle ut det jeg ikke får til selv

Vanskelighetsgrad bestemmes ofte av konteksten oppgaven utføres i

- Er det andre der til å hjelpe til?
- Er det annen informasjon i konteksten som kan hjelpe dem?
- Hvor mye tid har de?
- Skiller teksttypen seg mye fra gang til gang, eller finnes det en avgrenset mengde versjoner?
- Hva er de ment å gjøre med det de leser?

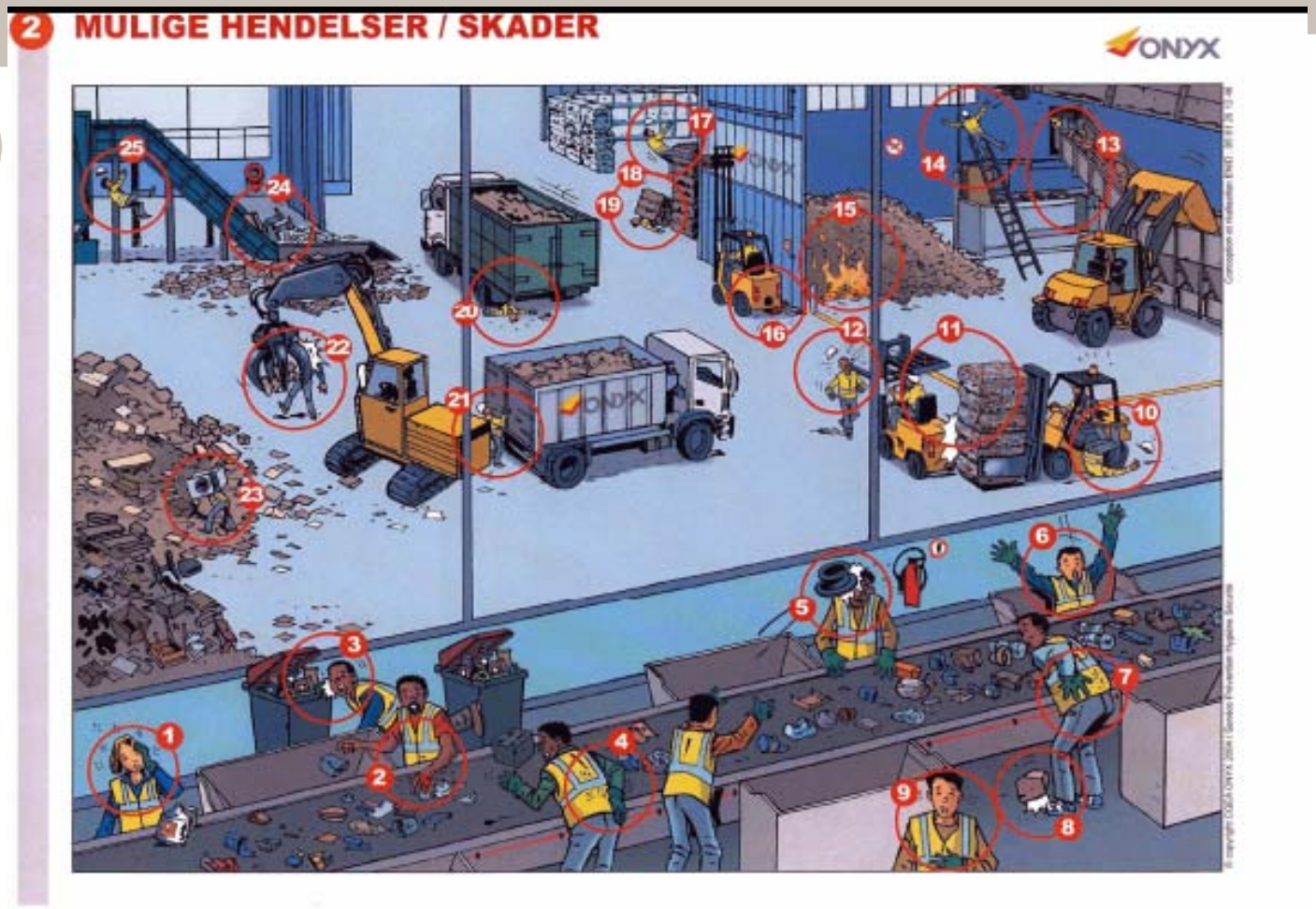
”Jeg kan” om sentrale begreper

- Hvilken erfaring har de med et sentralt tema?
- Eks ”sikkerhet”
- Deler de grunnforståelse av temaet med ledelse? Med lærer?
  - Kulturavhengig..
  - Arbeidsplassavhengig
- Kan være viktig å skape felles referanseramme til sentrale temaer og begreper

Veolia i Oslo

”Lesing er avkoding x forståelse”

”Jeg kan” liste må individualiseres

- **Hva** forventes det at man rapporterer
  - ut fra stilling
  - ut fra avdeling
  - på arbeidsplassen generelt
- Hvor høyt forventes det at rapportering prioriteres?
- Finnes det en normalsituasjon vs. situasjoner som krever noe annet?